

Az előfizetés ára:

1 egész évre 5 frt — kr.
1 fél évre 2 frt 50 kr.
1 negyed évre 1 frt 25 kr.

Körjegyzőknek, községeknek és néptanítóknak:

egész évre 4 forint, fél évre 2 forint.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethető és egyes lappeldányokat venni lehet a kiadóhivatalban, Traub B. és társa, Valentin Károly, Böhm M., Luzsovicz L., Weidinger N. üzletében és a fődohánytözszében.

Hirdetések:

mindenkör árjegyzék szerint.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
Nyi lttérben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Hirdetéseket elfogad:

Külföldön:

Bareck J. és társa Erfurthban. Haasenstein és Vogler, Steiner A. Hamburgban, Daube G. L., Knoll Ignác, Frankfurtban. Opellik A., Schick Henrik, Mosse Rudolf, Bécsben.

Magyarországon:

Neuberger és Braun, Goldberger A. V., Lang Lipót, Schwarcz Gyula, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi irodá”-ja Budapestben.

Kiadóhivatalunk és Janovszky II. király-utczában levő hirdetések felvételi irodája Pécsset.

Kéziratok

szerkesztőséghez, Nepomuk-utca 29-ik sz. küld-ndők.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Nepomuk-utca 29. sz.

Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A posta tak-pénztárakról.

Február 1-én kezdik meg a póstatakarékpénztárak országsszerte működését, azon törvény alapján, melyet a múlt év elején hozott az országgyűlés.

A póstatakarékpénztár célja: könnyen eszközölhetővé tenni a népek apró fölöslegei megtakarítását. E célra nézve az országban létező takarékpénztárak elégtelenek, először számuk esekélységénél fogva, másodsor, mert többnyire egyes vidékek központjain, tehát a túlyomok számú falusi nép keze ügyén kívül fekszenek, harmadsor, mert a nagyon csekély összegek felvételével nem vesződnek s így közvetve azok elkallódását elősegítik.

Egyelőre csak hétszáz póstatihivatal van a kormány által felhatalmazva, illetőleg megbizva a takarékpénztári teendővel. Mi ez óvatosságot nem hibáztatjuk, mert ez új intézmény hitelét nem szabad kockáztatni egyes esetleges incorrecsége által, mik a mostani póstatihivatal mellett a kisebb fajtaú vidéki póstatárnál azok kezdetleges berendezésénél, vezetőik alig elégséges kvalifikációjánál fogva alig lennének elkertülhetők.

A póstatakarékpénztárak célja, mint mondtuk: tőkét képezni azon apróbb összegekből, melyek különben alkalom hiányából elpusztulnának. Ausztriában, hol már három éve működik, ez intézmény fényes eredményeket hozott létre, három év alatt több volt, mint hatodfél millió betét s ezek összege

majdnem negyedfélszáz millióra ment. Pedig ott kisebb a póstatakarékpénztári kamat, mint nálunk; itt majdnem négy százalékot tesz az ki s teljesen adómentes.

Fájdalom, nálunk nem oly gazdag a nép s még fájdalmasabb, hogy a mi népiünk tömegénél a takarékoság eszméjét még csak ezután kell meghonosítani. Kitiűő feladata ez a nép embereinek: papoknak, jegyzőknek, tanítóknak s a közigazgatás egy nagy lépéssel bontakozik ki ázsiai hírből, ha ez irányban hatását szervezete összes szálaival gyakorolja. Most itt van e gyakorlati alkotás, a nép által könnyen hozzáférhető; reméljük, hogy használja csakhamar világos lesz mindenki előtt s hovatovább nagyobb eredményeket fog nálunk is felmutatni.

A pécsi ügyvédi kamara felirata

az országgyűlés mindkét házához a köztörvényhatóságok reformja érdekében benyújtott törvényjavaslat 54-ik §-a ellen.

Mélyen tisztelt Képviselőház!

A nagyméltóságú mkr. miniszterelnök ur, mint belügyminister által 198. szám alatt a köztörvényhatóságok tárgyában alkotmányos tárgyalás végett benyújtott törvényjavaslat 54. §-a és még inkább a mélyen tisztelt képviselőház közigazgatási bizottsága által erre vonatkozólag elfogadott módó-itványa meggyőződésünk szerint igazságszolgáltatásunkra nézve méltatlan veszélyt csirájn rejtven magában, köteletségünknek tartjuk a mélyen tisztelt képviselőháznál e tárgyban fel-felhalni.

Az idézett szakasz hallgatag, a közigazgatási bizottság módosítványa pedig kifejezetten jogot ad a törvényhatósági közigazgatás fejenek, a főispánnak arra, hogy a törvénykezés tekintetében szükségesnek látszó intézkedések megtétele végett felterjesztést tegyen, bírói állomások betöltése s bírói előléptetések végett előterjesztéseket adjon, sőt egyes folyamatban levő peres ügyekről is felvilágosításokat kérjen.

Igaz ugyan, hogy a közigazgatási bizottság módosítványa szerint ezt csak az 1869. IV. és 1871. VIII. törvénycikkekben biztosított bírói függetlenség épségben tartása mellett teheti, ánde ugy a független bíróság fogalma, mint az idézett törvények betűje kizárja annak lehetőségét, hogy akár a bíróságok ügymenetere s a bírák személyes ügyeire, akár egyes folyamatban levő törvénykezési ügyekre az igazságszolgáltatási faktorok körén kívül eső s a végrehajtó hatalom szolgáltatásban álló közigazgatási közegek bármínő befolyás engedtessek.

Már az 1869. IV. t. cz. 1. §-a kimondja, hogy „sem a közigazgatási, sem a bírói hatóságok egymás hatáskörébe nem avatkozhatnak, az 1871. VIII. t. cz. 5. §-a pedig kimondja, hogy „O Felsége a bíróságok feletti felügyeleti jogát felelős igazságügyi ministere által gyakorolja; a bírói függetlenségnek eme

biztosítékát tehát a főispán felügyeleti s beavatkozási jogának törvényesítésével okvetlenül romba döntetnek és ezt meg nem teremtheti a módosított szöveg ama kitétele, hogy az 1869. IV. és 1871. VIII. t. czikkekben biztosított függetlenség épségben tartatik, mert ugyanezen törvényszakasz rendelkező része lehetetlenné teszi az önmaga által szabott cautela megtartását!

Nem elég a bírói függetlenséget a papíron decretálni, azt a lehető legerősebb biztosítékokkal kell körülbástyázni, nem pedig már meglévő csekély biztosítékaitól is megfosztani, mert a bírónak, ki szintén csak ember s így az emberiség gyarlóságaiában is osztozik, módót kell nyujtani, hogy valóban „félretérően kedvezést, félelmet, gyűlöletet és minden személyes tekinteteket” járhasson el nehéz hivatásában. Ha a közigazgatás feje, kinek az igazságszolgáltatás ellenőrzéséhez megkívántató jogászai kvalifikációval sem kell bírnia, ki a bírósági ügymenetet legjobb esetben is csak föliletem, egyes bírák tehetségét, képzettségét és szorgalmát legföllebb csak mások információjából ismeri, ki a peres eljárásban, miután az rendes foglalkozási körén kívül esik, otthous nem lehet, a bíróságok személyi és belkezelési ügyeire oly nagy befolyással ruháztatik fel, azzal eltekintve a közszabadság nagymérvű veszélyeztetésétől, igazságszolgáltatásunkat határozottan rosszabbá tennők, mert míg a nem szakértő és magát a törvénykezés menetébe beleélni nem tudó közigazgatási közegek nem lesz képes a valóban fenaforgó hibák s hiányok felismerésére, annál kevésbé a törvénykezés javítására szükséges intézkedések feltalálására, addig ezen ellenőrző közegek, ki egyuttal és főkép a végrehajtó hatalom képviselője, a bíróságokkal szemben is nem a jogegyenlőség elvének megfelelően pártatlan igazságszolgáltatásban fogja keresni az érdemet, hanem a mindenkori kormány, a végrehajtó hatalom érdekeire, melyek pedig nem mindig azonosak a bírói eljárás célját képező abszolút igazsággal — fog tekintettel lenni és ez a politikának a törvénykezés csarnokába való veszélyes becsempészésére vezethetne és épen a legénységesebb természetű politikai perek tekintetében a közigazgatási bizottság szövegezésére szerinti 3 ik pontban felsorolt büntettek, vétségek, sőt még kihágások elbírlásánál is nem a törvény, hanem a politika jatszdná a főszerepet.

Sok és nagy hiányai vannak ugyan még törvénykezésünknek, de azért általában véve mégis határozottan jobb, mint közigazgatásunk, melynek élen eddig is a főispán állott és melyet ez természetszerűleg jobban ismer, mint a bíróságokat. Már most miként remélhetné a törvényhozás, hogy a főispán, ki a közvetlenül alatta álló és szakmáját képező közigazgatáson nem volt képes lendíteni, előmozdithassa befolyásával az egészen más szabkelti és gyakorlati ismereteket igénylő törvénykezést, melynek egész ügymenete sokkal idgenszerűbb előtte, hogy sem hatályosan ellenőrizhetne.

Tapasztalati tény az, hogy a törvénykezésnek mindazon ágai, melyekre közigazgatási közegeknek befolyásuk van, mint a hagyatéki és kisebb polgári peres eljárás, a kihágások feletti bíráskodás, sőt a bírói határozások kézbesítése is sokkal nagyobb calamitásokkal jár, mint a bíróságok előtti hasonló eljárások és a tapasztalatoknak is csak azon meggyőződést kell megérelelniök minden az igazságszolgáltatás javát óhajtó szakemberben, hogy az utolsó évtized törvényhozásában nyilvánuló amaz irányzat, mely a közigazgatásnak

a törvénykezésre minél nagyobb befolyást biztosítani törekszik, sajnos visszaélés igazságügyi politikánkban s hogy az igazságszolgáltatás s közigazgatásnak az 1869. IV. t. c. I. §-ában kimondott elkülönítése tovább fejlesztendő s minden téren keresztül viendő volna.

De teljesen felesleges is a hatalmi köröknek a kérdéses szakaszban tervezett összevararása, mert husz van a kormányának a bíróságoknál helyi felügyeletre hivatott szakközege a törvényeszekkel elnöki személyében, kiknek hivatásához tartozik azon egész jogkör, melyet a közigazgatási bizottság a főispánokra kíván ruházni és melyet a törvényeszeki elnökök a dolog természeténél fogva sokkal sikeresebben tölthetnek is be.

Ha a törvényeszeki elzők e hivatásában nem jár el lelkiismeretesen, annak megítélésére sem a főispán lehet hivatva, mert ehhez nemcsak szakképzettség, hanem a törvénykezési ügyekkel való folytonos foglalkozás s így az ügymenet zavarainak közvetlen észlelése szükséges. E tekintetben becses anyagot nyujthatnának az ügyvédi kamarák feliratai az igazságügyi kormányának a leghatályosabb ellenőrzés gyakorlatára, ha azok a kellő figyelemben részesülének, mert a hol eddig bírósági materiák orrossoltattak is, az mindig az illető ügyvédi kamarák felirataiban közölt adatok alapján történt.

Felhozhatik, hogy egyes nemzetiségi vidékeken székelő bíróságoknál vannak bírák, kik függetlenségüket államelles üzemekre használják fel s ezek megrendszabályozására szükséges az 54. § intézkedése.

Mi ugyan nem tudunk esetet arra, hogy Magyarország bármely bírása bírói hatalmát arra használta volna fel, hogy az állam törvényeinek alkalmazására helyett nemzetiségi érzületét államelles módon kövesse hivatalos működésében, de ha ilyen volna is, azon a contemplant főispáni beavatkozás nélkül is lehetne segíteni, hisz a bírák fegyelmi hatósága a kir. tábla, mely ilyen esetekben bizonyára nem fogna nemzetiségi szempontból itélni.

Ama másik — szintén felhozhatni szokott — indok pedig, hogy a bírói kinevezéséknél eddig is de facto gyakorolták a főispánok az informális jogát, nem szolgálhat érül ennek törvényesítésére, mert valamely intézménynek törvénybe írtatásánál nemcsak arra kell tekinteni, hogy az a tényleges gyakorlatnak megfelel, hanem főkép arra, hogy helyese-e az a tényleges gyakorlat. És a főispánok által állítólag tényleg gyakorolt bírói ajánlást csakugyan helytelennek is kell a kir. bíróságok szervezése s felállításakor ez ugyan mellőzhetetlen volt, mert a bírákat legnagyobb részt a főispánok felügyelete alatt állott törvényhatósági bíróságok létszámából kellett átvenni, de az utóbbi kinevezéséknél már magoknak a bíróságoknak biztosítottott a kijelölési jog s a kormányának módjában állott ezenkívül is a folyamodók felől magát azok addigi felelővölő útján informáltatni; ha tehát a főispán — csupán hivatala címen — beavatkozott a bírói kinevezés kérdésébe, azt nem az igazságszolgáltatás, hanem csak az általa ajánlt egyén érdekében tehetette.

Mintthogy tehát a főispán, kitől jogászai kvalifikáció sem kivántattak s ki a törvénykezés menetében teljes otthonossággal sem bírhat, nem ismerheti fel annak hiányait s így ezek orvoslására szolgáló javaslatokat sem tehet; mintthogy továbbá a főispánnak, mint a végrehajtó hatalom kezelőjének s a mindenkori uralkodó politika képviselőjének bírói ajánlási joga tényleg romba döntene a bírói függetlenségnek a köz-

A „Pécs” tárczája.

Szerelmi dalok.

I.

Hajós vagyok . . .

Hajós vagyok, vidám hajós
A szerelem nagy tengerén;
Csónakomban vágyak, álmok
S egy jövendő boldog remény.

A hullámot vígan szelem . . .
Hisz mindenütt te vagy velem.

Szirt-zátongon átvezetek,
Búgjon bár a vész rémesen,
Csak várva-várt boldogságom
Kikötőjét elérhessem. —

De ha téged elvesztelek . . .
Hajótörött koldus leszek.

II.

Láttam én már . . .

Láttam én már lángolását
Sok szép leány szeméinek,
De énnekem nem ragyogott
Egyik sem úgy, mint a tied.

Láttam én már rózsás arcot,
Szébbet is tén, mint tenálad
S mégis szemem a tiednek
Mását soha nem találhat.

Láttam ajkat pirosabbat,
Gyöngysor-fogát fehérebbet,
Hanem annál, mint neked van,
Életemben soha szebbet.

Láttam poklot itt a földön,
Sötétebbet az éjfélnél . . .
De olyat nem, mint az lenne —
Ha engemet nem szeretnél.

A favágó és a szellem.*)

Ahmednek, egy szegény bagdadi favágónak, akaratos, fősvény, zivakodó felesége volt, ki őt egy pillanatra sem hagyta nyugton. Ha férje valami kis pénzű szerzett, nem nyugodott addig, míg magához nem keritette.

Egy napon a szegény ember három fillért tett felre, hogy magának kötelet vegyen; a nő észrevette, s így szólt hozzá: „Hah, semmirekellő, szép életet folytatsz, kétségtelenül valami szeretődnek szántad ezt a pénzt, mit eldugtál: de csak türelem, majd kordába foglak én, sohasem fogsz nálam nélkül kimenni.”

*) Mutatvány a Nádor Kálmán könyvkia lásában és Nádor Gyula szerkesztése alatt megjelent „Ezeregy éjszaka” első kötetéből. Tisztelt olvasóink figyelmét és pártolását felhívjuk e valóban érdekes műre és különösen e mutatványul közölt meséire, mely, mint már azt Szántó Kálmán körözébányai tanár és lapunk munkatársa a „Fővárosi Lapok” múlt évi folyamában kifejté, Arany János „Jóka Ördöge” című porregijének szolgált kuforrásul. Az „Ezeregy éjszaka” immár 4 igen szép kiállítású vaskos kötet jelent meg. Ára díszkötésben 8 frt. Minden családnak a legmelegebben ajánlhatjuk. Szerk.

A szegény favágónak eddig legalább addig volt nyugta, ha az erdőn lehetett: képzelték most kétségbeesését, midőn távoztakor látja, hogy neje számára ül s követi a hegyre, hova dolgozni ment. „Legalább tudni fogom, hol jársz, ha a házat elhagyod”, mondá.

Ahmed nem tudta, hogyan szabaduljon meg tőle, midőn egy szerencsés gondolata támadt. A hely közelemben, a hol dolgozott, mely kút volt: „Kedves feleségem”, mondá neki, „ha már itt vagy, egy szolgáltra kérnelek. Már nagy ideje, hogy egy kincset emlegettek nekem, mely e kút fenekén van: köss e kötélre s bocsásd le.” „Nem úgy lesz az”, felelé, „te kösd az én derekamra; én ép oly jól leszállhatok, mint te; te képes volnál az egész kincset magadnak tartani meg.”

Ahmed beleegyezett ez ajánlatba; feleségére kötötte a kötelet s lebecsátá a kútba. Midőn érezte, hogy a fenékén van, elereszté a kötelet és mondá neki: „Drága életpárom, most legalább nyugtom lesz egy pár pillanatul: szives leszszed odalenn maradni, míg visszajövök, hogy kihúzzalak.” S a nélkül, hogy kérésére, fenyegetéseire hallgatna, nyugodtan dolgozta ment.

Nemsokára aztán, hogy e példa által megajvitva gondola feleségét, ledobta hozzá a kötelet ismét: „Vigyázz”, kiálta le hozzá, „kösd meg erősen, hogy megint kihúzhassalak.” Aztán egy nagy nehéz terhet húzott fel, de mily nagy volt csodálkozása, midőn a kötél végén egy szellemet pillantott meg.

„Mily nagy köszönettel tartozom neked”, szólta meg ez. „En azon szellemekhez tartozom, kik maguktól nem repülhetnek fel a levegőbe; e kutat választottam lakásomul, midőn bizonyára valamely ellenséges szellem a világ leggonoszabb asszonyát küldte le hozzám, ki mióta társam lett, nem szűnt meg egy pillanatra se kinezni, úgy hogy majd megőrültem. Mily nagy köszönettel tartozom neked, hogy megszabadít-

tottál! Ily nagy szolgálatot nem hagyhatok jutalom nélkül. Halld, mit akarok érted tenni! Tudom, hogy az indus királynak gyönyörű leánya van, odamegyek hozzá, beleje buvok, úgy hogy bolondulni fog. Atyja, a király, hiába igyekszik őt majd orvosi által gyógyíttatni; de ime, itt egynehány levél, melyet csak vizbe mártanod s a hercegnő arcza oz kell érintened, hogy kényszerítve legyen őt rögtön elhagyni. Neked adom, használd azt fel.”

Ahmed megköszönte s utnak indult India fővárosa felé. Midőn utjának célját elérte, ballá, hogy a hercegnő boldonsága az egész udvart a legnagyobb rémületbe ejté és hogy atyja, a király, miután legényesebb orvosi is hiába kísérlették meg gyógyítását, leánya kezét annak igérte, ki bajától meg fogja szabadítani.

Ahmed bizalommal ajánlköszölte, hogy ő meg fogja. Megvédésíté a leveleket, bedörözött velők a hercegnő arczát, s a bűvölet rögtön megszűnt. A király elismeré a nagy szolgálatot, melyet Ahmed neki tett, hozzá adá leányát, s az esküvőt nagy pompával ütké meg.

De midőn a szellem a hercegnő testét elhagyta, a sinai hercegazszonnyba bujt, kit halálosan szeretett. Sina császára, ki India királykisasszonyának gyöngylásáról már hallott, egy követet küldött oda s kereté Ahmedet, kegyeskedjék udvarába jönni s leánya egészségét helyreállítani. Ahmed nem keset az odautazással.

De mily nagy volt csodálkozása, midőn odaérkeztek meggyőződött, hogy a sinai hercegnőbe ugyanazon szellem bujt, kit a kútból kihazott. „Hogyan”, szóló hozzá a szellem, „te vagy az Ahmed, kit jótéteményekkel hulmoztam el, s a ki most el akarsz ragadni tőlem egy hercegazszonnyt, kit szeretek. Meg ne próbáld, mert ha kényszerítesz, hogy iunen távozzam, egyenesen Indiába megyek s megölöm feleségedet.”

